

Motion till riksdagen 2025/26:1433

av **Markus Selin (S)**

Sociala medier-plattformar och grundläggande demokratiska villkor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett förbud eller en begränsning av sociala medier-plattformar som har sitt ursprung i tredje land, i icke-demokratiska stater eller som uppenbart drivs av aktörer som inte respekterar grundläggande demokratiska villkor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige är en öppen demokrati. Men våra digitala vanor har gjort oss sårbara. Sociala medier-plattformar som ägs eller kontrolleras av aktörer i tredje land, av auktoritära stater eller av icke-demokratiska organisationer används inte längre bara för nöje och kontakt, utan riskerar också att bli verktyg för övervakning, desinformation, insamling av persondata, kartläggning av beteenden och otillbörlig påverkan på vårt samhälle. Detta handlar därför inte bara om integritet utan ytterst om demokratins överlevnad och rikets säkerhet. Vi kan inte blunda när främmande makt eller icke-demokratiska aktörer använder sociala medier för att samla in uppgifter om våra medborgare, sprida falska narrativ eller påverka opinion och valrörelser.

Andra länder har redan vidtagit åtgärder. Listan är nu lång på stater som förbjudit eller begränsat kinesiska mobilapplikationer, särskilt på offentliga terminaler. Ryska sociala medier har tagits bort från de stora digitala distributionsplattformarna. Flera iranska tjänster är i praktiken begränsade genom sanktioner mot ägarbolag, statlig kontroll eller avstängning från applikationsbutiker. Samtidigt kan konstateras att Kina självt har en strikt reglerad digital miljö, den så kallade kinesiska brandväggen, där de flesta västerländska plattformar är blockerade och inhemska alternativ dominerar. Motsvarande utveckling har skett i Ryssland där västerländska tjänster begränsats ytterligare efter den fullskaliga invasionen mot Ukraina 2022.

Även i USA har den demokratiska utvecklingen kring plattformar gått i negativ riktning. Konton som tidigare stängts för uppvisning eller hatpropaganda har fått återuppträda. Viktiga beslut om regler, avstängningar och algoritmer fattas utan insyn eller demokratiska processer, och journalister har blockerats. Modereringsregler ändras snabbt och utan transparens, ofta på ett sätt som gynnar desinformation och hat och därmed riskerar att försvaga det demokratiska samtalet. Regler för vad som får skrivas om exempelvis invandring, genus och hbtq-personer har på flera plattformar avskaffats eller försvagats. Detta speglar en bredare utveckling i USA där förtroendet för demokratiska institutioner har urholkats, där pengar fått större inflytande i politiken och där fria medier och rättsväsendet utsatts för attacker.

Möjligt framtida förbud eller en begränsning av sociala medier-plattformar har inte till syfte att inskränka yttrandefriheten på internet, utan att skydda den. Demokratiska stater ska inte behöva konkurrera på lika villkor med plattformar som i praktiken kontrolleras av auktoritära regimer eller icke-demokratiska ägare. Fastställda demokratiska villkor måste också gälla i den digitala sfären. Förutom att följa befintlig svensk lag och EU-regelverk bör villkoren säkerställa rättssäkerhet, transparens kring användandet av dataströmmar och respekt för integritet, samtidigt som grundläggande fri- och rättigheter aldrig får inskränkas.

Sverige bör därför ta initiativ till en utredning om hur vi kan förbjuda eller begränsa sociala medier-plattformar som har sitt ursprung i icke-demokratiska stater, som uppenbart drivs av aktörer utan respekt för demokratin eller som står under inflytande av tredje land på ett sätt som hotar våra medborgares säkerhet. Särskilt bör utredningen fokusera på risker för datamissbruk, påverkansoperationer och otillbörlig kontroll av det offentliga samtalet. Ett förbud eller en kraftig begränsning skulle också sända en tydlig signal: vårt digitala samhälle ska präglas av demokratiska värden, transparens och säkerhet.

Markus Selin (S)